Аманжол
Қалыш

ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚСТАН: ОТБАСЫ ЖӘНЕ АЖЫРАСУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Аманжол Қалыш

ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚСТАН: ОТБАСЫ ЖӘНЕ АЖЫРАСУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Монография

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

ӘОЖ 347. 61/64 (035.3)
КБЖ 67.404.4
Қ 30

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Ғылыми кеңесі (Хаттама №2, 31.10.2016) және Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынған (Хаттама №1, 2.11.2016)

Пікір жазғандар:
тарих ғылымдарының докторы, профессор ***С.Ә. Смағұлова***
тарих ғылымдарының докторы, профессор ***Г.С. Сұлтанғалиева***

Қалыш А.Б.
Қ 30 Қазіргі Қазақстан: отбасы және ажырасу мәселелері: монография / А.Б. Қалыш. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 129 б.

ISBN 978-601-04-2077-9

Монографияда далалық этнографиялық, этносоциологиялық, архивтік және бұқаралық статистикалық материалдар негізінде Қазақстанның бірұлтты және ұлтаралас аймақтарының неке-отбасылық қатынастардағы ажырасуға әкеп соғатын себептер қарастырылған. Сондай-ақ оның салдары, дәлелі мен уәждері, ажырасу көрсеткіші айрықша талданған.

Еңбек этнологтарға, социологтарға, жалпы осы мәселеге қызығушылық білдіретін оқырмандарға арналған.

ӘОЖ 347. 61/64 (035.3)
КБЖ 67.404.4

ISBN 978-601-04-2077-9

© Қалыш А.Б., 2017
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2017

КІРІСПЕ

Тақырыптың өзектілігі. Некелердің тұрақтылық пен жанжалдастық факторларын, ажырасудың себептері мен салдарын, тұрмысы төмен, сәтсіз отбасылардағы балалар мен жасөспірімдердің тағдырын зерттеу көптеген қоғамдық ғылымдардың, соның ішінде этнологияның, әлеуметтанудың, демографияның, құқықтанудың, психологияның, педагогиканың маңызды мәселесі болып табылады. Мұндай пәнаралық тәсіл отбасы мен некенің аталған аспектілерін өзіндік пән мен әдістер қыры арқылы зерттеуді көздейді.

Ажырасу қоғам үшін, сонымен бірге отбасы үшін маңызды әлеуметтік проблема тудыратыны даусыз. Орын алған жағдай ерлі-зайыптылар, олардың балалары мен туыстары үшін қиындық тудырады. Ішкі отбасылық ұрыс-керістер күрделі факторлардың жиынтығымен бірге жүріп, көп жағдайда неке-отбасылық қатынастарды түпкілікті жояды. Республикамыздың көптеген облыстарында, әсіресе, моно және полиэтникалық халқы бар қалаларда тұрақсыз некелер саны артып келеді.

Шын мәнінде, бұл мәселе отандық қоғамдық ғылымдар тарапынан зерттелмей отыр. Сондықтан осы мәселені терең талдап білуі, оның өзектілігімен ғана емес, көп жағдайда тәжірибелік қажеттілігімен байланысты. Қазақстанда қазіргі таңда ажырасулардың саны азаймай, керісінше, жылдан-жылға көбею үстінде, еліміздегі әрбір үшінші отбасы ажырасады.

Мәселенің зерттелу дәрежесі. Біз қарастырып отырған мәселенің жақын және алыс шетелдерде өзіндік зерттелу тәжірибесі бар. Ол көптеген онжылдықтарда жүргізілген зерттеулермен көрсетілген. Елімізде бұл тақырыппен айналысатын ғалымдар некен-саяқ. Тек кейбір отандық тарихшылар, этнографтар, социологтар, демографтар, педагогтар, психологтар, құқықтанушылардың азын-аулақ жарияланымдарын, журналдар мен газеттердегі мақалаларды ғана айтуға болады.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе 3
I бөлім. Отбасылық өмірдегі ажырасу факторлары 9
II бөлім. Отбасылар арасындағы некенің бұзылу себептері 18
III бөлім. Ажырасқан отбасылардың этнодемографиялық көрінісі 48
IV бөлім. Отбасы тұрақсыздығының балалар мен жасөспірімдер өміріне әсері...69
Қорытынды 88
Әдебиеттер 92
1-қосымша 99
2-қосымша 101

Ғылыми басылым

Қалыш Аманжол Боранбайұлы

ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚСТАН: ОТБАСЫ ЖӘНЕ АЖЫРАСУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Монография

Редакторы *Ағила Хасанқызы*
Компьютерде беттеген
және мұқабасын безендірген *Айша Қалиева*
Компьютерде терген *Мұхамед-Әли Боранбай*

Мұқабаны безендіруде қолданылған сайт
http://irinazaytseva.ru/idealnaya-semya-kakaya-ona.html

ИБ №10329
Басуға 31.01.2017 жылы қол қойылды. Пішімі 60х84 1/16.
Көлемі 8, 12 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс №38.
Таралымы 500 дана. Бағасы келісімді.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.